

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18972

Tarih : 16.07.2026

TÜRKİYE BUYUK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim. 16.07.2026

Zeynep ODUNCU KUTEVİ

Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 21-7-2026	Esas No: 2/3777

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LIGI
17 Temmuz 2026
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
17 Temmuz 2026
No: 1895568

GENEL GEREKÇE

Hukuk eğitiminde niteliği artırmak ve mesleki kaliteyi sağlamak iddiasıyla yürürlüğe konulan Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı (HMGS); uygulamada hedeflenen hiçbir faydayı sağlamadığı gibi, anayasal hak ihlallerine, devasa bir fırsat eşitsizliğine ve genç hukukçular üzerinde telafisi güç bir psikolojik ve ekonomik tahribata yol açmıştır.

Türkiye’de hukuk eğitiminin bugünkü açmazı; plansız, altyapısız ve yeterli akademik kadrodan yoksun şekilde, adeta birer "tabela üniversitesi" mantığıyla açılan hukuk fakültelerinin sayısındaki kontrolsüz artıştır. İktidarın ve Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) uzun yıllardır sürdürdüğü bu hatalı eğitim politikasının bedeli, dört yıllık zorlu bir lisans eğitimini tamamlayan genç mezunlara "HMGS barajı" ile ödetilmeye çalışılmaktadır. Devletin, kendi açtığı fakülteye, belirlediği müfredata ve kendi verdiği diplomaya güvenmeyerek mezunlarını yeniden bir sınava tabi tutması, sosyal devlet ve idari tutarlılık ilkeleriyle taban tabana zıttır. Nitelik sorununun çözümü, mezuniyet sonrası kurulan sınav bariyerlerinde değil; kontenjanların makul seviyelere çekilmesinde, akademik kalitenin artırılmasında ve staj eğitimlerinin Barolar ile Noterler Birliği öncülüğünde çok daha donanımlı hale getirilmesinde yatmaktadır.

HMGS sonuçlarına ilişkin veriler incelendiğinde sistemin yarattığı tıkanıklık ve mağduriyet açıkça görülmektedir. İlk kez uygulanan 2024 HMGS'ye 9.142 aday katılmış ve bu adayların yalnızca %42,67'si 70 puan barajını geçerek başarılı olabilmıştır. Hukuk mesleğine girişte elenen yeni mezunların oranı %57 olmuştur. Aynı tarihte yapılan İdari Yargı Ön Sınavına (İYÖS) katılan 1.228 adayın ise yalnızca %1,2'si (sadece 14 kişi) başarı sağlayabilmiştir. İdari yargı alanında sınava girenlerin %98'den fazlası sistem dışına itilmiştir. Takip eden süreçte (örneğin Nisan 2025 oturumunda) zorluk derecelerindeki belirsizlikler nedeniyle başarı oranı yaklaşık 19 puan gerileyerek %23,81 seviyelerine kadar inmiştir. 2024 ve 2025 yıllarındaki ilk üç oturumun kümülatif verilerine bakıldığında; toplam 31.489 adaydan yalnızca 9.485'i barajı geçebilmiş, yaklaşık 22.000 genç hukukçunun staj ve çalışma hayatına girmesi engellenmiştir.

Başarı oranının bu denli düşük olmasının temel nedeni olarak bizzat Adalet Bakanlığı bünyesinde yapılan değerlendirmelerde de "hukuk fakültelerinin sayısının artması, verilen eğitim programının ve öğretim elemanlarının yetersizliği" gösterilmiştir. Ayrıca, başarılı olan öğrencilerin büyük bir bölümünün köklü ve yıllardır eğitim veren üç büyük şehirdeki hukuk fakültelerinden mezun olması, taşradaki üniversitelerde okuyan öğrenciler aleyhine yaratılan eşitsizliğin de en net kanıtıdır.

Anayasa'nın 42. maddesi "Eğitim ve Öğrenim Hakkı"nı, 48. maddesi ise "Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti"ni güvence altına almaktadır. Dört yıllık lisans eğitimini tamamlayan bir gencin mesleki stajına başlamasının önünün çoktan seçmeli bir merkezi sınavla kesilmesi, bu hakların özüne ölçsüz bir müdahaledir. HMGS, tıpkı geçmişteki diğer merkezi sınavlarda olduğu gibi yeni bir "sınava hazırlık" sektörü yaratmıştır. Zaten zor şartlarda okuyan dar gelirli ailelerin çocukları fahiş fiyatlı HMGS kursları, denemeler ve hazırlık kitapları altında ezilirken, ekonomik durumu iyi olan öğrenciler bu barajı daha kolay aşmaktadır. Sınav, liyakati değil "parası olanın" hazırlık avantajını ölçen bir sisteme dönüşmektedir. Ataması yapılmayan öğretmenler veya mülakat mağduru gençler gibi, HMGS sisteminin doğrudan bir sonucu olarak, "stajına dahi başlayamayan on binlerce işsiz hukukçu" kitlesi yaratılmaktadır. Eğitimini tamamlamış gençlerin en verimli çağlarında staja başlayamaması, onları vasıfsız işlere yönelmek zorunda bırakmaktadır.

Avukatlık ve noterlik meslekleri; bireylerin hak arama özgürlüğünün ve hukuki güvenliğinin temel teminatıdır. Bu mesleklere girişin tekdüzeliğe, ezbere ve test tekniğine dayalı bir sınavla belirlenmesi, savunma mesleğinin bağımsız ve entelektüel ruhuna aykırıdır.

Bu kanun teklifi ile; liyakatsiz ve plansız politikaların bedelinin yeni mezun gençlere ödetilmesi adaletsizliğine son verilmekte, eğitimde fırsat eşitliği ilkesi gereği Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı uygulaması ilgili kanunlardan tümüyle çıkarılmaktadır. Böylece genç hukukçuların staj ve çalışma hakları güvence altına alınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 16'ncı maddesinde yapılan bu değişiklikle, avukatlık stajına başlamanın ön şartı haline getirilen "Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavında başarılı olma" ibaresi kanun metninden çıkarılmaktadır. Böylece genç hukukçuların diplomaları ile doğrudan stajlarına başlamalarının önü açılarak, Anayasa'nın 48'inci maddesinde güvence altına alınan çalışma özgürlüğüne yönelik ölçsüz kısıtlama ortadan kaldırılmaktadır.

MADDE 2- 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan HMGS şartı yürürlükten kaldırılarak, noterlik stajına başlama ve noterlik belgesi alma süreçlerindeki sınav bariyeri sonlandırılmaktadır. Diplomaya dayalı kazanılmış hakların korunması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'nın hukuki altyapısını oluşturan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 41'inci maddesi tümüyle yürürlükten kaldırılarak, sistemdeki "Sınav" dayanağı tamamen mevzuattan kaldırılmaktadır.

MADDE 4- 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nda yer alan hakim ve savcı yardımcılığına atanabilmek için "Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'nda başarılı olma şartını arayan düzenleme, sınavın hukuki dayanağının ortadan kalkması nedeniyle mülga edilmiştir. Böylece hukuk fakültesi mezunlarının doğrudan mesleki sınavlara erişimi sağlanmıştır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 16'ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "taşıyan ve Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavında başarılı olanlardan" ibaresi "taşıyanlardan" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 41 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.